
Hrozí nám zestátnění, tvrdí vysoké školy

Hrozí nám zestátnění, tvrdí vysoké školy

Sotva rozeslal ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach návrh nového zákoníku práce k připomínkám, dostal se do ostrého sporu se svou stranickou kolegyní Petrou Buzkovou. A okamžitě si proti sobě poštlval vysokoškolský establishment.

Škromach navrhl, aby se zcela přestavěl systém, kterým se dnes odměňují univerzitní pedagogové. Chce, aby i oni dostávali plat jako každý jiný zaměstnanec státní správy - tedy podle vládních tarifních tabulek.

Zákon o vysokých školách z roku 1998 přitom školám dal právě v oblasti odměňování rozsáhlou autonomii: platy se sice od tabulek odvozují, ale každá škola platí svým lidem podle vlastních mzdových předpisů. Ty rektorům například umožňují dávat vyšší platy začínajícím pedagogům, které by jinak - v konkurenci se soukromou sférou - na školách těžko udrželi.

"Vnitřní mzdový řád je velmi systérová, propracovaná záležitost. V zásadě to vypadá tak, že se škola usnese, za jaké výkony přísluší jaký plat," uvedl František Jekek, šéf Rady vysokých škol.

Diktát? Ne, děkujeme

Po sedmi letech této praxe dnes školy naprosto odmítají nechat se o svobodu v odměňování připravit.

"Ten návrh znamená nastoupení cesty k opětovnému zestátnění veřejných vysokých škol a k socialismu ve vysokoškolském vzdělání, vědě a výzkumu," reagoval rektor Univerzity Karlovy v Praze Ivan Wilhelm, který předsedá Konferenci rektorů. Vysoké školy totiž na platy nepoužívají peníze jen od státu, důležitými položkami jsou také sumy, které získávají z grantů, dlouhodobých záměrů či z vlastního podnikání.

To by Škromachův návrh neumožnil - čímž by školy ztratily zbytek motivace, aby si sháněly peníze i jinde než od státu. "Za ta léta se nám podařilo nastavit takové prostředí, které odpovídá moderním evropským trendům. Je nepochopitelné, proč úředníci ministerstva práce chtějí takový zásadní zvrat," dodal Wilhelm.

Proti návrhu se postavila také ministryně školství Petra Buzková, kterou rozzlobilo, že s ní Škromach tak zásadní vpád do jejího resortu předem nekonzultoval.

"Návrh omezuje nezávislost veřejných vysokých škol a významně narušuje jejich schopnost udržet si talentované akademické pracovníky," uvedla v písemném stanovisku Buzková. "Pokud by skutečně byl schválen, znamenalo by to pravděpodobně odchod celé řady vysoce kvalitních pedagogů z veřejného vysokého školství."

Škromach: Domluvíme se

Zdeněk Škromach včera po těchto reakcích couvl: "Návrh jsme jen poslali k připomínkám. Může se stát, že některé navrhované novinky nebudou dobře přijaty. Pokud se ukáže, že současný stav je dobrý, budeme určitě schopni se na změnách ještě domluvit," řekl Škromach.

Opřít se nemůže ani o vysokoškolské odbory. Ty dnes sice mají kvůli specifickému způsobu vyplácení mezd poněkud složitou pozici při vyjednávání o mzdách s akademickými senáty, ale tak razantní změnu odmítají. "Návrh nepodporujeme. A to i proto, že pokud by se platy sjednotily, vysokoškolská sféra by přišla o konkurenční prostředí," uvedl šéf vysokoškolských odborů František Barták.

A co víc - školy by jen těžko mohly na hostování přilákat kapacity ze zahraničí - nedokázaly by je zaplatit.

Na druhou stranu - pokud by Škromachův návrh prošel, dotýkalo by se i vysokoškolských mezd pravidelné zvyšování, které už třetím rokem pocítili učitelé z nižších škol.

A také by znovu sklaply již široce rozevřené nůžky mezi platy například na ČVUT a Katolické teologické fakultě. Ta doplácí na to, že si na rozdíl od technik těžko může otevřít inovační centra a přilepšit si penězi z výzkumu a vývoje.

Nový zákoník práce

Vyšší odchodné, horší podmínky pro vozičkáře

Kromě nových pravidel pro odměňování vysokoškolských pedagogů navrhuje zákoník například o jeden plat vyšší odchodné (tři platy místo dvou). Firmy také už nebudou muset hledat jiné místo vozičkářům, když je propustí.

změna po čtyřiceti letech

Nynější zákoník práce platí již čtyřicet let. Poslanci ho měnili v průměru jednou ročně. Celkem tak prošel dvačtyřiceti novelami. Škromachův úřad proto sepsal zcela nový "revoluční" zákoník. Platit by měl od příštího roku.

Simona Holecová, Aleš Vojř

